

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de reprezentantul C.A. “Klassika Asigurări” S.A., Dolghi Cristina și de avocatul Gortolomei Viorel în numele inculpatului Lozovan Ruslan, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 27 iulie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, în cauza penală în privința lui

Lozovan Ruslan XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX, com. XXX, str. XXX nr. XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

1. 25.11.2015-27.07.2016 (*prima instanță*);
2. 22.08.2016-15.12.2016 (*instanța de apel*);
3. 03.03.2017-27.06.2017 (*instanța de recurs*).

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica din 27 iulie 2016, *cauza fiind judecată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, conform art. 364¹ Cod de procedură penală*, Lozovan Ruslan XXX a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloce de transport pe un termen de 4 (patru) ani.

S-a dispus încasarea de la C.A. „Klassika Asigurări” în beneficiul părții vătămate Goțonoagă Eugen, a prejudiciului material în mărime de 185 539 (una sută opt zeci și cinci mii cinci sute treizeci și nouă) lei, iar în beneficiul părții vătămate Dinei Dascăl-42 208 (patruzeci și două mii două sute opt) lei 11 bani.

S-a dispus încasarea de la inculpatul Lozovan Ruslan, în beneficiul părții vătămate Goțonoagă Eugen, a prejudiciului moral în sumă de 30 000 (treizeci mii) lei și cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 (șase mii) lei, iar în beneficiul părții vătămate Dina Dascăl-10 000 (zece mii) lei.

S-a dispus încasarea de la Lozovan Ruslan în beneficiul statului 168 (una sută șizeci și opt) lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Lozovan Ruslan, la data de 30 ianuarie 2015, la ora 21:46, fiind la volanul autoturismului de model „Opel Kadett”, n/î CFO 757 și deplasându-se pe bd. Dacia din direcția străzii Hristo Botev spre str. Teilor, mun. Chișinău, ajungând la trecerea pentru pietoni cu circulație dirijată din apropierea blocului nr. 1/2, nu a manifestat

prudență sporită la trafic, ignorând cerințele pct. 20 alin. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care stipulează că „semnalul de culoare roșie interzice trecerea. La semnalul roșu al semaforului (cu excepția celui reversibil) vehiculele vor fi oprite înaintea liniei de oprire (indicatorul 5.73) sau înaintea trecerii marcate pentru pietoni, iar în lipsa acestora – imediat înaintea semaforului”, precum și cerințele pct. 23 alin. (1), (2), care prevăd că „semnalele luminoase ale semafoarelor pentru dirijarea circulației pietonilor sunt de culoare verde și roșie, semnalul verde permite trecerea” și ca urmare a lovit pietonii Dascăl Dina și Goțonoagă Eugen, care traversau partea carosabilă la trecerea pentru pietoni, la semnalul verde a semaforului pentru dirijarea circulației pietonilor.

În rezultatul accidentului de circulație, pietonului Dascăl Dina, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 555/D din 06 mai 2015, i-a fost cauzată vătămare corporală medie, manifestată prin fractura tibiei și fibulei drepte, fractura corpului vertebral Th12, iar pietonului Goțonoagă Eugen, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 165 din 21 mai 2015, i-a fost cauzată vătămare gravă, exprimată prin traumatism asociat, traumă cranio-cerebrală închisă, leziune axonală difuză, însoțită de comă cerebrală cu manifestări neurologice clinice, plagă contuză a regiunii fronto-parietale drepte, entorsă ligamentară cervicală, plagă contuză a genunchiului stâng, fractură închisă oblică completă a ambelor oase a gambei drepte în 1/3 medio-proximală cu deviere neesențială de fragmente osoase, contuzia cordului, contuzia pulmonilor.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Avocatul Alexandru Luca, în numele inculpatului Lozovan Ruslan, care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei și soluționării acțiunii civile înaintate de Dascăl Dina în partea încasării prejudiciului moral, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, conform căreia Lozovan Ruslan, să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, să fie sancționat cu o pedeapsă în limitele prevăzute de sancțiunea articolului respectiv, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală și art. 90 Cod penal; în partea soluționării acțiunii civile înaintate de Dascăl Dina și admise de prima instanță, ce ține de prejudiciul moral, suma încasată să fie redusă la 5000 (cinci mii) lei, deja achitați.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- instanța la aplicarea pedepsei nu a dat o apreciere deplină circumstanțelor ce individualizează personalitatea acuzatului, iar la soluționarea laturii civile, instanța nu s-a expus pe marginea tuturor circumstanțelor importante pentru justa soluționare a cauzei;

- instanța de fond, stabilindu-i inculpatului pedeapsa cu închisoare, cu executare reală, a respins solicitările apărării privind aplicarea față de Lozovan Ruslan a prevederilor art. 79 sau a art. 90 Cod penal, fără a aduce careva argumente forte în vederea neaplicării acestora, limitându-se doar la constatarea sineîncrederii exagerate a inculpatului în momentul conducerii automobilului și consecințele grave ale infracțiunii;

- instanța eronat a reținut elementele constitutive ale infracțiunii imputate, drept circumstanțe determinante la aplicarea pedepsei, or sineîncrederea exagerată constituie forma laturii subiective, iar gravitatea consecințelor, face parte din latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal. În același timp, inculpatul nu prezintă pericol social, instanța nu a motivat de ce în exclusivitate izolarea acestuia de societate își va atinge

scopurile instituite prin lege, or privarea inculpatului de permis de conducere deja va garanta că inculpatul nu va conduce unitățile de transport.

3.2. Avocatul Viorel Gortolomei, în numele inculpatului Lozovan Ruslan, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, non-privativă de libertate, prin prisma art. 90 Cod penal.

În motivarea apelului declarat a invocat că:

- instanța de fond a analizat pe deplin toate circumstanțele și nu a ținut cont de circumstanțele importante pentru soluționarea acesteia;

- instanța de fond nu a ținut cont și nu a dat apreciere aspectelor ce individualizează personalitatea inculpatului.

Apelantul a menționat că, inculpatul a recunoscut vina integral și a solicitat examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, anterior nu a fost judecat, are loc permanent de trai și de lucru, la momentul comiterii accidentului nu se afla în stare de ebrietate.

Astfel, instanța urma să țină cont de toate aceste circumstanțe și urma să-i acorde șansa corectării, fără izolarea de societate, prin stabilirea pedepsei sub formă de închisoare cu aplicarea art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, cu suspendarea executării pedepsei pe o perioadă de probațiune conform prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece acest mod de executare va asigura atingerea scopului pedepsei penale și va oferi posibilitatea inculpatului de a se restabili în fața societății;

- instanța de fond a stabilit sume exagerate referitor la prejudiciul moral și nu a ținut cont de faptul că prejudiciul material urmează a fi achitat de către Compania de Asigurări „Klassika Asigurări”, fiind totuși parțial achitate de către inculpat.

3.3 Avocatul Dmitri Lunga, în interesele Companiei de Asigurări „Klassika Asigurări” S.A., care a solicitat casarea acesteia, în partea încasării despăgubirilor din contul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., în folosul lui Goțonoagă Eugen și Dinei Dascăl, și după caz, dispunerea rejudecării cauzei sau pronunțarea unei noi hotărâri, privind respingerea tuturor pretențiilor lui Goțonoagă Eugen și Dinei Dascăl către C.A. „Klassika Asigurări” S.A..

În motivarea cererii a invocat că:

- sumele încasate de la asigurator cu titlu de despăgubiri în beneficiul părților civile sunt exagerate și neîntemeiate, deoarece în mod evident nu corespund dispozițiilor Legii Republicii Moldova nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, astfel instanța de fond nu a cercetat în ce măsură sunt întrunite condițiile stabilite în alin. (1), (2) lit. d) din art. 25 al legii menționate, ceea ce în mod evident afectează legalitatea deciziei adoptate, și anume nu au fost elucidate: dacă părțile civile Goțonoagă Eugen și Dina Dascăl au avut polițe de asigurare obligatorie de asistență medicală, și în ce măsură reieșind din leziunile suferite tratamentul medical putea fi acordat/achitat lui Goțonoaga Eugen și Dinei Dascăl din fondurile de asigurări medicale obligatorii în baza polițelor de asigurare medicală obligatorie; care sunt prețurile tratamentului analogic în instituțiile medicale ordinare din Republica Moldova, or conform datelor prezentate Goțonoagă Eugen și Dina Dascăl au primit tratament în instituții medicale private de lux (Medpark – SRL „HealthForever International”, dar și din Germania); dacă leziunile corporale

și starea sănătății lui Goțonoagă Eugen într-adevăr necesitau tratamentul în Germania și nici o instituție medicală în Republica Moldova nu putea acorda tratamentul analogic necesar.

La materialele cauzei lipsesc probele respective ce atestă imposibilitatea de a recupera tratamentul persoanei din contul fondurilor de asigurare medicală obligatorie, lipsește confirmarea corespunzătoare a faptului că nici o instituție medicală în Republica Moldova nu putea acorda lui Goțonoaga Eugen tratamentul necesar pe teritoriul Republicii Moldova, precum și care sunt prețurile tratamentului acordat cet. Dascal Dina și Goțonoagă Eugen în instituțiile medicale ordinare din Republica Moldova, astfel fiind probată necesitatea asiguratorului să acopere cheltuielile pentru tratamentul părților vătămate;

- instanța de fond i-a încălcat dreptul la citarea corespunzătoare pentru ședințele de judecată, invocând că ultima dată a ședinței de judecată despre care reprezentantul împuternicit al asiguratorului a fost notificat sub semnătură, este data de 28 iunie 2016, care nu a avut loc din cauza absenței judecătorului. Se pretinde că reprezentantul asiguratorului, avocatul Iulian Balan, a fost informat prin telefonogramă despre data și ora ședințelor de judecată (f.d. 43, 45 vol. II), date care însă nu permit de a verifica cert dacă acesta a fost înștiințat corespunzător, mai mult prin însăși telefonograma din 05 iulie 2016 se atesta că data ședinței de judecată nu a fost comunicată în modul corespunzător. În sensul dat, a avut loc încălcarea procedurii de citare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, pronunțată integral la 12 ianuarie 2017, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că cercetând suplimentar probele administrate de către instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, în corespundere cu cerințele art. 101 Cod de procedură penală, s-a stabilit că instanța de fond corect a stabilit starea de fapt pe cauză, acțiunile inculpatului just fiind încadrate în dispoziția art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal – încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății.

Prin justificarea probelor cercetate, instanța de apel a determinat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii pentru care a fost deferit justiției.

Având în vedere că critica apelanților viza în parte, stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel s-a referit la acest aspect, reținând lipsa de temei întru intervenirea în sentința instanței de fond în această parte, or după cum s-a constatat din materialele cauzei, la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă, s-a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, inculpatului fiindu-i stabilită o pedeapsă corectă, echitabilă și legală.

În acest context, instanța de apel a respins motivele invocate în apelurile declarate de avocații Luca Alexandru și Gortolomei Viorel, or prin criteriul de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate. Astfel, verificând corectitudinea individualizării pedepsei penale stabilite în privința inculpatului, instanța de apel a constatat că instanța de fond corect a individualizat pedeapsa penală și prin urmare, a acordat deplină eficiență

prevederilor art. 6, 7, 61, 75, 76 și 77 Cod penal, precum și celor de la art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, stabilindu-se o pedeapsă echitabilă pentru fapta comisă.

În ce privește argumentele apărătorilor inculpatului cu privire la posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, deoarece analizând sentința atacată, s-a constatat că instanța de fond și-a motivat soluția sa în ce privește stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă în privința inculpatului, concluzionând că nu este rezonabil de aplicat prevederile art. 90 Cod penal și de suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoare inculpatului, or nerespectarea obligațiilor ce-i revin șoferului care conduce mijlocul de transport, care prezintă un grad sporit de pericol a generat consecințe grave, fiind puse în pericol viața și sănătatea pietonilor și s-a soldat cu provocarea leziunilor corporale grave pentru partea vătămată Goțonoagă Eugen și leziuni corporale medii pentru partea vătămată Dascăl Dina, fiindu-le cauzate prejudicii materiale și morale, prejudiciul material fiind nerecuperat.

Subsidiar, instanța de apel a relevat că textul art. 90 alin. (1) Cod penal, prin sintagma „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „dacă instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca aceasta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei indicând numai de cât motivele...”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La acest capitol instanța de apel a reținut că instanța de fond și-a motivat soluția privind inoportunitatea aplicării unei pedepse mai blânde inculpatului, soluție pe care instanța de apel și-a însușit-o pe deplin și a cărei reluare nu se mai impunea.

Cu referire la solicitarea apărării privind aplicarea în privința inculpatului Lozovan Ruslan a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instanța de apel a specificat că în privința acestuia nu pot fi aplicate prevederile acestei legi, or inculpatul deși a recunoscut vina integral, în speță se constată că nu a achitat integral prejudiciul cauzat prin infracțiune părților vătămate, astfel nefiind întrunite condițiile art. 57 Cod penal.

Cu referire la încasarea prejudiciului moral din contul inculpatului, instanța de apel a specificat că, conform art. 1422 alin. (1) și art. 1423 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum statutul social al persoanei vătămate, prejudiciul moral reprezentând o pagubă care este cauzată persoanei prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial.

Instanța de apel a considerat că instanța de fond, dispunând încasarea de la inculpat a prejudiciului moral în mărime de 30 000 lei în beneficiul părții vătămate Goțonoagă Eugen și 10 000 lei în beneficiul Dinei Dascal, a reieșit din aprecierea justă și pertinentă a complexului material probator, a dat o evaluare adecvată daunei morale compensatoare, care este una rezonabilă și echitabilă, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele pe care le-au avut de suferit părțile vătămate în urma acțiunilor inculpatului.

La fel, au fost respinse și argumentele reprezentantului asiguratorului, precum că instanța incorect a dispus încasarea prejudiciului material în beneficiul părților vătămate, acțiunea civilă neîntemeiat fiind admisă.

În acest sens, cu referire la dauna materială solicitată și dispusă spre încasare în sumă de 185 539 lei în beneficiul părții vătămate Goțonoagă Eugen și 42 208 lei 11 bani în beneficiul Dinei Dascal, instanța de apel a considerat că instanța de fond corect a soluționat acțiunea civilă, în coroborare cu prevederile art. 387 Cod de procedură penală și 1398 alin. (1) Cod civil, care stipulează că, odată cu pronunțarea sentinței de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, este obligată să admită acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori să o respingă.

La acest capitol s-a reținut și hotărârea CEDO în cazul Tonchev vs Bulgaria din 19.11.2009, în care Curtea a notat că: „În situația în care sistemul intern permite reclamantilor să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art. 6 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950”.

Prin urmare, constatând că prin acțiunile inculpatului lui Goțonoagă Eugen și lui Dascal Dina le-a fost cauzat un prejudiciu material, instanța corect a dispus încasarea acestuia în folosul părților vătămate din contul asiguratorului, atras în proces în calitate de parte civilmente responsabilă, or conform prevederilor Legii nr. 414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, cazul asigurat este accidentul produs de un autovehicul, al cărui posesor a îndeplinit obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, cu cauzarea de prejudicii atât în timpul deplasării, cât și în timpul staționării autovehicolului. Asiguratorul acordă despăgubiri dacă prejudiciile s-au produs din culpa asiguratului sau a utilizatorului de autovehicul.

Referitor la alegațiile apelantului cu privire la aplicabilitatea prevederilor art. 25 din legea menționată precum că asiguratorul nu poate achita cheltuielile suportate de părțile vătămate, deoarece aceste cheltuieli nu sunt acoperite din fondul asigurării medicale obligatorii, instanța de apel a considerat că reprezentantul asiguratorului a interpretat eronat dispozițiile articolului supra menționat, or din textul acestei norme reiese clar că este vorba despre cheltuielile care nu sunt suportate și nu cele care nu sunt acoperite din contul asigurării medicale obligatorii.

Totodată, instanța de apel a relevat că nu pot fi reținute nici argumentele apelantului precum că părțile vătămate au ales să-și facă tratament în instituțiile medicale private de lux și peste hotarele țării, neprezentând confirmare precum că nici o instituție medicală din Republica Moldova nu practică serviciile medicale necesare, or este dreptul fundamental al pacientului să-și aleagă medicul, locul care el consideră că va da rezultat asupra unui tratament.

Cu referire la argumentul apelantului privind încălcarea procedurii de citare, precum și faptul că prin telefonograma anexată la cauza penală (f.d. 43,45) nu permite cert de a verifica că reprezentantul „Klassika Asigurări” a fost citat, instanța de apel l-a apreciat critic, or în

ședința de judecată reprezentantul „Klassika Asigurări”, avocatul Iulian Balan, fiind legal citat (f.d. 43), nu s-a prezentat și nu a anunțat instanța despre imposibilitatea prezentării acestuia în ședința de judecată, ulterior la data de 05 iulie 2016, fiind telefonat de către grefierul Alexeeva Viorica, ultimul indica-se că va revini ulterior, deoarece se afla într-o altă ședință de judecată (f.d. 25).

Astfel, instanța de apel a considerat aplicabilă speței jurisprudența CEDO în cauza Avramenco contra Moldovei și Ponomaryov contra Ucrainei, unde Curtea a statuat că participantul la proces, care cunoaște despre faptul desfășurării în privința sa a unui proces judiciar, este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului și examinarea cauzei în lipsa acestuia nu va constitui o încălcare a art. 6 CEDO. În speță avînd în vedere că însăși reprezentantul asiguratorului a depus cerere de apel și urma să se intereseze de data ședinței, în caz dacă nu a recepționat citația instanței, instanța de apel a considerat că nu a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, după cum invocase reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A..

Din cele sus-enunțate, instanța a constatat netemeinicia argumentelor invocate de apelanți, ajungând la concluzia de a respinge ca nefondate apelurile declarate, cu menținerea fără modificări a sentinței.

5. Hotărârile judecătorești au fost atacate cu recursuri ordinare de către:

5.1. Reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., Cristina Dolghi, care a solicitat casarea acestora în latura civilă, în partea încasării despăgubirilor din contul C.A. „Klassika Asigurări” S.A. în folosul lui Goțonoagă Eugen și Dinei Dascăl, cu remiterea cauzei penale la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat:

- C.A. „Klassika Asigurări” S.A. a fost atrasă în proces în calitate de parte civilmente responsabilă, și nu recunoscută prin ordonanță;

- hotărârile instanțelor de judecată sunt ilegale și neîntemeiate, cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural;

- a fost încălcat dreptul la citarea corespunzătoare cu privire la ședințele de judecată ce au avut loc în instanța de fond;

- a fost încălcat principiul contradictorialității și dreptul la apărare, care alcătuiesc principii a unui proces judiciar echitabil, reprezentantul asiguratorului fiind lipsit ilegal de posibilitatea să facă cunoștință cu concretizarea acțiunilor depuse și să prezinte obiecții motivate;

- reprezentantul asiguratorului a fost lipsit de dreptul de a se opune sumelor pretinse prin argumentare legală și prezentare de probe;

- la materialele cauzei lipsesc probele ce atestă imposibilitatea de a recupera tratamentul persoanei din contul fondurilor de asigurare medicală obligatorie, precum și o confirmare corespunzătoare a faptului că nicio instituție medicală în Republica Moldova nu putea acorda lui Goțonoagă Eugen tratamentul necesar;

- nu au fost stabilite prețurile clare pentru tratamentul acordat cet. Dascăl Dina și lui Goțonoagă Eugen în instituțiile ordinare din Republica Moldova, nefiind probată necesitatea asiguratorului să acopere cheltuielile pentru tratamentul dat.

În drept, recurentul și-a întemeiat recursul declarat în baza art.427 alin. (1) pct. 5), 6), 16) Cod de procedură penală.

5.2. Avocatul Gortolomei Viorel, în interesele inculpatului Lozovan Ruslan, care a solicitat casarea hotărârilor judecătorești, și aplicarea Legii cu privire la amnistie față de inculpatul Lozovan Ruslan.

În motivarea recursului invocase:

- hotărârile instanțelor de judecată sunt ilegale;
- instanțele de judecată incorect au stabilit pedeapsa inculpatului și nu au aplicat prevederile art. 90 Cod penal, nefiind luat în considerație comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii, care din start s-a căit sincer de cele comise și a acordat părților vătămate sumele solicitate, fapt ce a dovedit că nu este indiferent față de fapta prejudiciabilă comisă, personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv și nu se află la evidența medicilor psihiatru și narcolog; nu au fost stabilite circumstanțe agravante, dar totodată nu s-a ținut cont de circumstanțele atenuante – recunoașterea vinei, căința sinceră, recuperarea daunei morale stabilită de instanța de fond, inculpatul anterior nu a fost judecat sau condamnat;
- instanța de apel neîntemeiat a respins solicitarea aplicării Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în privința inculpatului.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Viorel Gortolomei în numele inculpatului, pe care îl consideră vădit neîntemeiat.

Cu referire la argumentele invocate de avocatul inculpatului privind aplicarea actului de amnistie în conformitate cu Legea nr. 210 din 29.07.2016, acuzatorul de stat a menționat că, conform prevederilor art. 10 alin. (1) lit. k) din legea sus menționată, amnistia nu se aplică persoanei inculpate ce nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este acuzat. Prin sentință s-a stabilit că persistă încasarea prejudiciului material și respectiv chestiunea privind soluționarea acțiunii civile este în proces de examinare de unde rezultă că există prejudiciu material.

Cu referire la argumentele invocate de compania de asigurare, procurorul a conchis că, conform art. 73 alin. (2) Cod de procedură penală recunoașterea ca parte civilmente responsabilă se face prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată.

Din materialele cauzei s-a constatat că un asemenea act procedural nu există. Totodată conform art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. La capitolul dat hotărârea atacată este expusă neclar, fapt prin care se propune trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2 lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel inclusiv și să o caseze parțial sau total atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale.

Recurenții au invocat ca temeiuri pentru recurs prevederile pct. 5), 6), 10), 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Cu referire la motivul privind citarea necorespunzătoare pentru ședințele de judecată ce au avut loc în instanța de fond, invocat de reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., Dolghi Cristina în recursul declarat, Colegiul penal constată că acesta este neîntemeiat, deoarece contravine materialelor din dosar, și anume citației cu aviz (f.d. 6, vol. II), scrisorii cu aviz privind informarea despre faptul atragerii în calitate de intervenient din partea părții civile Dascăl Dina și despre data și ora ședinței de judecată (f.d. 7-8, vol. II), procurii eliberate de către C.A. „Klassika Asigurări” S.A. d-lui Strelețchi Ion, fiind împuternicit conform art. 56 și 81 Cod de procedură civilă și art. 44 și 50 Cod de executare (f.d. 10, vol. II), confirmării că reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A. a fost înștiințat contra semnătură pentru ședința de judecată din data de 14.06.2016, ora 14:30 (f.d. 12, vol. II), mandatului avocatului Balan Iulian de reprezentare C.A. „Klassika Asigurări” S.A. în instanța de judecată din 22.06.2016 (f.d. 15, vol. II), confirmării că reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., d-ul Strelețchi Ion, a fost informat contra semnătură despre ședința de judecată din 22.06.2016, ora 8:30 (f.d. 16, vol. II), confirmării că reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., d-ul Balan Iulian, a fost informat contra semnătură despre ședința de judecată din 28.06.2016, ora 17:15 (f.d. 17, vol. II) și procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 51-52, vol. II).

În acest context, Colegiul penal constată că reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., avocatul Iulian Balan, fiind legal citat pentru ședința din data de 05 iulie 2016 și telefonat de către greșierul Alexeeva Viorica, a indicat că revine ulterior deoarece se afla într-o altă ședință de judecată (f.d. 43, 45 vol. II).

Astfel, aplicabilă speței este jurisprudența CEDO în cauza Avramenco contra Moldovei și Ponomaryov contra Ucrainei, unde Curtea a statuat că participantul la proces, care cunoaște despre faptul desfășurării în privința sa a unui proces judiciar, este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului și examinarea cauzei în lipsa acestuia nu va constitui o încălcare a art. 6 CEDO. Raportând cele enunțate la materialele cauzei, având în vedere că însăși C.A. „Klassika Asigurări” S.A. urma să se intereseze de data ședinței, în caz dacă nu a recepționat citația instanței, în temeiul celor expuse, Colegiul penal lărgit consideră că persoanei juridice C.A. „Klassika Asigurări” S.A. nu i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil, după cum invocă reprezentantul ultimei.

Totodată, Colegiul penal va admite argumentul invocat de reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A., conform căruia instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărârea este expusă neclar, deoarece instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor pe cauza dată nu au ținut cont de prevederile art. 25 alin. (1), (2) lit. d) a legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, nr. 414 din 22 decembrie 2006, și anume nu au fost elucidate următoarele circumstanțe, esențiale pentru justa soluționare a cauzei în latura civilă, după cum solicită recurentul:

- dacă părțile civile Goțonoagă Eugen și Dina Dascăl au avut polițe de asigurare obligatorie de asistență medicală și în ce măsură, reieșind din leziunile suferite, tratamentul medical putea fi acordat lui Goțonoagă Eugen și Dinei Dascăl din fondurile de asigurări medicale obligatorii în baza poliței de asigurare medicală obligatorie;

- care sunt prețurile tratamentului analogic în instituțiile medicale ordinare din Republica Moldova, or conform actelor prezentate, Goțonoagă Eugen și Dina Dascăl au primit tratamentul în instituții medicale private de lux, în particular Goțonoagă Eugen inclusiv și în Germania;

- dacă leziunile corporale și starea sănătății lui Goțonoagă Eugen într-adevăr necesitau tratamentul în Germania și nici o instituție medicală din Republica Moldova nu putea acorda tratamentul analogic.

La acest capitol Colegiul penal lărgit menționează că hotărârile pronunțate de către instanțele de fond și apel trebuiau să fie motivate atât în fapt, cât și în drept în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Din aceste considerente, Colegiul penal consideră că temeiul pentru recurs invocat de reprezentantul C.A. „Klassika Asigurări” S.A. și-a găsit confirmarea și urmează a fi admis.

Colegiul penal menționează că instanțele de judecată trebuiau să verifice posibilitatea recuperării cheltuielilor suportate de către părțile vătămate în instituțiile medicale în afara țării, în cazul în care s-ar fi stabilit că în Republica Moldova nu este posibil de a se efectua tratamentul prescris, iar acest fapt este confirmat de către Ministerul Sănătății al Republicii Moldova. Mai mult ca atât instanța de apel nu a reținut faptul că părțile vătămate Dascăl Dina și Goțonoagă Eugen sunt posesori ai polițelor de asigurare, iar potrivit art. 25 din Legea nr. 414, companiile de asigurare compensează numai cheltuielile care nu sunt recuperate din fondurile asigurării medicale obligatorii. Totodată, instanțele de judecată, în susținerea poziției lor, nu au făcut referință la Ordinul Ministerului Sănătății nr. 1490/672 din 29.12.2014, privind aprobarea normelor metodologice de aplicare în anul 2015 a programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și anume la art. 8 lit. c), e), f); art. 9; art. 11; art. 90; art. 104-107.

Luând în considerație cele relatate și faptul că nici instanța de fond, nici instanța de apel nu au aplicat corespunzător legislația în vigoare sus menționată, au rămas fără răspuns și claritate un șir de întrebări în partea încasării prejudiciului material.

Din cele menționate mai sus, Colegiul penal conchide că temeiul dat pentru recurs și-a găsit confirmarea și recursul urmează a fi admis, totodată fiind incidentă existența altui temei pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 16) din recursul declarat de reprezentantul asiguratorului, din considerentul că constatările expuse în decizia Curții Supreme de Justiție, menționată în cererea de recurs, sunt relevante în cauză.

Totodată, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu a apreciat în mod corespunzător statutul C.A. „Klassika Asigurări” S.A. în proces, fiind de o relevanță deosebită faptul că ultima, după cum și invocă reprezentantul său, nu a fost recunoscută în calitate de parte civilmente responsabilă prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în conformitate cu prevederile art. 73 alin. (2) Cod de procedură penală, ceea ce denotă comiterea unei erori în detrimentul recurentului.

Cu referire la argumentul apărătorului inculpatului cu privire la posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința ultimului, Colegiul penal îl consideră neîntemeiat, deoarece analizând hotărârile atacate, s-a constatat că instanțele de judecată și-au motivat soluția sa în ce privește stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă în privința inculpatului, concluzionând că nu este rezonabil de aplicat prevederile art. 90 Cod penal și de suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoare, or nerespectarea obligațiilor ce-i revin șoferului care conduce mijlocul de transport, care prezintă un grad sporit de pericol, a generat consecințe grave fiind amenințată viața și sănătatea pietonilor și s-a soldat cu provocarea leziunilor corporale grave pentru partea vătămată Goțonoagă Eugen și leziunilor corporale medii pentru partea vătămată Dascăl Dina, fiindu-le cauzate prejudicii materiale și morale.

Subsidiar, Colegiul penal constată că instanța de apel, la rândul său, a relevat că textul art. 90 alin. (1) Cod penal, prin sintagma „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La acest capitol Colegiul penal reține că instanța de apel și-a motivat soluția privind inoportunitatea aplicării unei pedepse mai blânde inculpatului.

Cu referire la argumentul invocat de avocat în numele inculpatului privind aplicarea actului de amnistie în conformitate cu Legea nr. 210 din 29 iulie 2016, Colegiul penal menționează că conform prevederilor art. 10 alin. (1) lit. k) din Legea menționată, amnistia nu se aplică persoanei inculcate ce nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este acuzată. Prin sentință s-a stabilit că persistă încasarea prejudiciului material de la condamnat și respectiv chestiunea privind soluționarea acțiunii civile este în process de examinare de unde rezultă că există prejudiciu material.

Critica avocatului inculpatului asupra faptului că instanța de apel a respins cererea inculpatului de ai fi aplicată amnistia, Colegiul penal o va admite din considerentele că instanța de apel eronat a menționat că prejudiciul material persistă în cauză, deoarece prin propria soluție, sentința a fost menținută și în latura civilă, potrivit căreia încasarea prejudiciului material a fost pusă în sarcina părții civilmente responsabile. Totodată, instanța de apel nu a clarificat dacă inculpatul, exonerat de necesitatea achitării prejudiciului material, l-a reparat integral pe cel moral. Din acest considerent Colegiul penal consideră că instanța de apel s-a expus în mod pripit asupra cererii inculpatului de ai fi aplicată amnistia.

Din considerentele enunțate, Colegiul penal conchide că decizia instanței de apel urmează a fi casată parțial, și anume în latura încasării prejudiciului material, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, din motivul prezenței erorilor de drept invocate de recurenți, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța ce a judecat apelurile.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apeluri, cu luarea în considerare a celor invocate în recursurile ordinare și să aprecieze probele administrate și examinate în instanță în mod separat, în strictă conformitate cu cerințele legii, să elucideze faptele importante pentru

justa soluționare a cauzei date, argumentându-și clar concluziile sale în decizia adoptată, și anume aplicabilitatea legislației civile pertinente în cauză și să se expună motivat asupra calității procesuale a asigurătorului, precum și asupra cererii inculpatului de a-i fi aplicată amnistia, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și de practica unitară în acest domeniu și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 338, 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de reprezentantul C.A., „Klassika Asigurări” S.A., Dolghi Cristina și de avocatul Gortolomei Viorel în numele inculpatului Lozovan Ruslan, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2016, în partea încasării prejudiciului material, în cauza penală în privința lui *Lozovan Ruslan XXX* și dispune rejudecarea cauzei în partea respectivă de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, se mențin dispozițiile deciziei atacate.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 10 august 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Nadejda Toma

Petru Moraru